

Lunds Universitetet
Institutionen för Nordiska språk
Svenska, språklig inriktning (SVE 303)
C-uppsats, vt 2006
Handledare: Marit Julien

NAMNGIVNING & NAMNTRENDER

en nulägesrapport

Therése Mellby

Innehåll

1. Inledning	s.2
1.1. Teori och syfte.....	s.3
1.2. Metod och material.....	s.4
1.3. En kort historik om namngivning.....	s.4
1.4. Flernamnssystemet.....	s.5
2. Antal förnamn	s.5
3. Uppkallelse	s.6
3.1. Uppkallelse med släktanknytning.....	s.7
3.1.1. Tycker mina informanter att det är viktigt att namn går i arv?.....	s.8
3.2. Uppkallelse efter annan person.....	s.9
3.3. Uppkallelse efter benämningar.....	s.9
4. Variation	s.10
5. Alliteration	s.10
6. Annan namngivning	s.11
6.1 Källor.....	s.11
6.2 Inspiration.....	s.11
6.3 Andra kriterier.....	s.12
6.4 Absolut INTE!.....	s.13
7. Informanternas tankar om namntrender	s.15
7.1. Vanligt eller ovanligt?.....	s.16
7.2. Popularitet: Viktigt eller oviktigt?.....	s.18
7.3. Originella eller traditionella namn?.....	s.19
7.4. Trender just nu.....	s.20
7.5. Otrendigast just nu.....	s.21
7.6. Kommande trender.....	s.22
8. Sammanfattning	s.23
9. Avslutning	s.23

Källförteckning

Bilaga

1. Inledning

”Hon sträckte fram handen och sa ett namn som ingen av oss förstod. Vi hade aldrig hört det förr.”

Citatet ovan är taget från Kerstin Ekmans roman *Skraplotter* från 2003 och skildrar ett scenario som förmodligen kommer att bli alltmer vanligt de närmaste åren. Du har kanske redan råkat ut för det? Inte konstigt i så fall. Varje år tillkommer mellan fyra och femtusen namn till den svenska namnskatten, namn som ingen fått tidigare. En del är naturligtvis hämtade från andra länder och kulturer men många namn är helt nybildade (Palmerantz&Furstenhoff, 2006). Dessa namn läggs till den redan befintliga namnskatten, ca 245 000 namn om man räknar varje stavning som ett eget namn (www.scb.se).

Förutom att så många namn ”hittas på” så pågår också en annan trend just nu. ”Gammalsvenska” namn återupptäcks. Statistiska centralbyråns topp 100-lista över de vanligaste tilltalsnamnen består till stor del av namn som hade sin förra starka period 1885-1919. Det är namn som Ida, Alva och Hedda, Hugo, Axel och Edvin. Listorna toppas av namn som varit populära sedan 90-talet. I topp på flickornas lista hittar vi Emma, Maja, Julia och Alice, medan pojkarnas lista toppas av Oscar, William, Lucas, Filip och Isak. Intressant att notera är att de namn som snabbast tappar i popularitet också är 90-talsnamn som Linn, Jonna och Jennifer, Pontus, Tobias och Christoffer. De namn som åkte ut från listan 2005 kan härledas till 70 och 80-talen: Jenny, Madeleine, Henrik, Niklas och Jonas, just den generation som får och namnger barn nu.

Det finns alltså en stark ambition att vara originell just nu, att hitta på nybildningar och kanske till och med vara den enda svenska bäraren av namnet. Men trots denna ambition så händer följande: Man väljer ett nytt, och som man tycker, ovanligt namn och när barnet ska börja dagis så vimlar det ändå av små Tindra, Nellie, Engla och Himla. Hur kommer det sig? Hur blir namn populära? Hur kommer det sig att vi tror att vi är originella när vi i själva verket bara hakar på en trend? Och varför vet vi inte hur trenden ser ut?

Med dessa spännande frågor i tankarna inledde jag arbetet med den här uppsatsen.

1.1 Teori och Syfte

Mitt syfte med denna uppsats har varit att göra en språksociologisk namnforskningsundersökning, som belyser hur namngivning i Sverige går till just nu. Min uppsats kan sägas bestå av två huvudavdelningar. I den första avdelningen kommer jag att titta på hur mina informanter har valt namn till sina barn. Det jag kommer att fokusera på är om våra äldre namngivningsprinciper lever kvar, men jag kommer också att titta på vilka andra namngivningar som förekommer. Jag kommer att undersöka barnens alla förnamn. I denna avdelning arbetar jag utifrån ett par olika hypoteser. Min hypotes angående tilltalsnamn är att tilltalsnamnet är det friaste namnvalet och det namn som är trendkänsligast. Min hypotes angående andranamn är att andranamnet antingen är ett namn som gått i arv i flera generationer, eller ett uppkallelsenamn efter en äldre släkting. Min hypotes är att det förekommer ganska mycket uppkallelse efter äldre släktingar just nu, mest på grund av att namn som var populära i början av 1900-talet är väldigt populära just nu. Tredjenamnet kan vara ett ärvt namn, kanske något från den "andra" grenen av slakten. Jag kan också tänka mig att tredjenamnet kan vara det där väldigt originella, litet tokroliga namnet som man kanske egentligen ville ge sitt barn men inte tyckte var riktigt passande. De frågor jag har varit mest intresserad av under arbetets gång är:

- Vilka gamla namngivningstraditioner lever kvar idag?
- Finns det nya tankar om namngivning, kanske till och med nya traditioner?
- Hur väljer man?
- Var hämtar man inspiration?

Den andra huvuddelen rör till mesta del barnens tilltalsnamn och kommer att belysa modets makt vid namnval och hur mina informanter ställer sig till mode vid namnval. I denna del är min hypotes att man är omedvetet påverkad av modeströmningar. Man vill ge sitt barn ett ovanligt namn, men hamnar ändå i en trend... Här kommer jag att utgå från Professor Eero Kiviniemis teori om hur modet styr våra namnval trots att vi är omedvetna om det. Modet styr smak och prestige och därmed också våra val i större utsträckning än vi tror. Mode innehåller både en strävan efter individualism och att identifiera sig med en social grupp. Våra val bestäms av vår sociala smak, och Kiviniemi hänvisar till teorier av sociologer som Pierre Bourdieu och Jukka Gronow. Huvudfrågor i den andra avdelningen av min uppsats har varit:

- Är man trendmedveten vid namnval?
- Är originalitet viktigt?
- Hur trendmedvetna är just mina informanter?

1.2 Metod och material

Min metod har varit en enkätundersökning. Jag har arbetat med en stor enkät som består av 48 frågor (se bilaga). Jag har fått 47 enkätsvar. 28 handlar om flickor, 19 om pojkar. För att få så aktuella uppgifter som möjligt begränsade jag undersökningen till barn födda 2001-2005.

Informanter har jag hittat dels i min egen bekantskapskrets, dels på Internet. Jag använde mig av två populära hemsidor: Föräldrakanalen (www.kanalen.org) samt Allt för föräldrar (alltforforaldrar.se), där jag efterlyste informanter till min undersökning. De som varit intresserade har alltså fått skicka sin e-mailadress till mig varefter jag har e-mailat dem en enkät. Detta sätt att hitta informanter kan ha påverkat resultaten i enkäten. Jag anser det troligt att de som gör sig besväret att på detta sätt ”skicka efter” en enkät kanske är ”extra” nöjda med sina namnval, de har kanske valt ett väldigt originellt namn eller har en litet extra spännande historia bakom namnvalet. Vissa frågor i enkäten har jag av utrymmesskäl varit tvungen att välja bort i min analys. Jag har valt att analysera det jag funnit intressant och relevant. Som med de flesta enkäter ligger det mesta av arbetet och i att läsa mellan raderna.

Jag har haft stor nytta av Statistiska Centralbyråns hemsida och specifikt avdelningen för namnstatistik. Här har jag hittat gott jämförelsematerial och statistik som underbyggt mina resultat och antaganden.

1.3 En kort historik om namngivning

I Sverige har vi, enligt Brylla (2004), haft tre traditioner som styr vårt namngivande: Allitteration, variation och uppkallelse.

Allitteration kallas också för bokstavsrim, främst betecknar det flera ord i följd som inleds med samma bokstav eller bokstavskombination. Just nu är det t ex. vanligt att alla barn i en familj har namn som börjar på samma bokstav ex: Alexander, Amanda, Anton.

Variation innebär att något led i ett sammansatt namn bildar en led i ett nytt namn t ex. *Sigfrid* var son till *Sigmund* och *Siglinde*. Detta var främst aktuellt under vikingatid och medeltid när de sammansatta namnen var som mest förekommande.

Uppkallelse innebär att man ger sitt barn ett namn efter någon äldre person, oftast en släkting. I fornnordisk tid, när tron på själavandring var stark, fick barn endast namn efter döda släktingar. Numera är det dock vanligt att barn döps efter levande släktingar, människor som varit

betydelsefulla i föräldrarnas liv eller berömda personer.

Jag förväntar mig att hitta dessa traditioner, eller spår av dessa traditioner i min undersökning. Alliterationstraditionen används fortfarande. Variationstraditionen känns numera i det närmaste utdöd. Speciellt inaktuell måste den vara eftersom så få har sammansatta namn och att sammansatta namn inte är populära för tillfället. Jag förväntar mig alltså inte att stöta på den här seden i min undersökning. Vad gäller uppkallelsetraditionen så förväntar jag mig hitta ganska mycket av den bland mina informanter. De namn som är populära just nu var också populära runt sekelskiftet. De som blir föräldrar nu har kanske mor eller farföräldrar med dessa namn och därför ser man tillbaks till denna generation för att hitta namn som man just nu anser vackra.

1.4 Flernamnssystemet

Under senmedeltiden började bruket att ge barn fler än ett förnamn sprida sig i Europa, främst ibland kungligheter och adel. Till Sverige kommer detta nya namnmode i slutet av 1500-talet, och sprids inom adeln under 1600-talet. Inledningsvis handlade det om tvånamskombinationer (Beata Margareta, Johan Casimir) men sedan också tre eller flera namn i kombination (Fredrik Wilhelm Filip). Från att ha varit mode inom endast adliga kretsar togs seden i bruk hos övriga befolkningen i början av 1700-talet (Brylla 2004).

Flernamnssystemet är fortfarande det mest förekommande, trots att vi här i Sverige i allmänhet faktiskt inte har någon praktisk nytta av våra andra/tredjenamn. Det namn vi använder är vårt tilltalsnamn och man kan högst ha två förnamn som tilltalsnamn. Enligt Statistiska centralbyrån (www.scb.se) 2005 har 90% av den svenska befolkningen fler än ett förnamn, vanligast är två eller tre förnamn. Rent formellt kan man ge sina barn hur många namn som helst, det finns ingen övre gräns. Namnlagen säger bara i § 30 att ”varje barn ska ges ett eller flera förnamn” (www.riksdagen.se).

2. Antal förnamn

Scbs statistik stämmer också med resultaten i min enkät: av mina informanter är det endast ett barn (en flicka) som har fått endast ett förnamn:” Det har helt enkelt räckt med ett, [hon] ÄR sitt tilltalsnamn. Men de får gärna välja ett eget andranamn när de blir äldre om de själva vill”. Bland flickorna är det annars populärast med trenamskombinationer: 18 flickor av 28 har tre namn, åtta flickor har två namn, en flicka har fyra namn. Bland pojkarna är tvånamskombinationer i svag majoritet, 10 pojkar av 19 har två namn, åtta har tre namn, en pojke har fyra namn.

3. Uppkallelse

Jag vill inleda med att titta på hur ofta förekommande uppkallelsetraditionen är bland mina informanter samt hur den fördelar sig på de olika förnamnen. För att göra det överskådligt börjar jag med att redovisa siffror.

Tilltalsnamn, flickor (totalt antal 28)

Uppkallelse med släktanknytning: 1

Uppkallelse efter annan person: 0

Uppkallelse efter benämningar: 0

Tilltalsnamn, pojkar (totalt antal 19)

Uppkallelse med släktanknytning: 4

Uppkallelse efter annan person: 0

Uppkallelse efter benämningar: 1

Andranamn¹, flickor (totalt antal 27)

Uppkallelse med släktanknytning: 17

Uppkallelse efter annan person: 1

Uppkallelse efter benämningar: 3

Andranamn, pojkar (totalt antal 19)

Uppkallelse med släktanknytning: 14

Uppkallelse efter annan person: 0

Uppkallelse efter benämningar: 0

Tredjenamn, flickor (totalt antal 19)

Uppkallelse med släktanknytning: 12

Uppkallelse efter annan person: 0

Uppkallelse efter benämningar: 0

Tredjenamn, pojkar (totalt antal 9)

Uppkallelse med släktanknytning: 5

Uppkallelse efter annan person: 0

Uppkallelse efter benämning: 1

---

¹ Andranamn är termen jag använder för det namn som kommer närmast efter tilltalsnamnet. Om tilltalsnamnet inte är placerat först, har jag räknat det första förnamnet som andranamn.

3.1 Uppkallelse med släktanknytning

Flernamnssystemet användes från början för att lägga till fler släktnamn. Hur vanligt är då uppkallelse efter släktingar nuförtiden? Och hur fördelar den sig över de olika namnen?:

När det gäller **tilltalsnamn** så är det ganska ovanligt i min enkät att man använder uppkallelse efter släktingar, speciellt bland flickorna. Endast en flicka har fått tilltalsnamn efter en släkting, och då har hon dessutom fått en annan version av namnet. Flickan har fått sin farfarmors namn Emilia, fast i formen Emilie.

På pojksidan har jag något fler exempel på uppkallelse efter släkting: fyra pojkar har tilltalsnamn med anknytning till sin släkt. Elis har fått namn efter sin farfarsfar med motiveringen ”Han var tydligen en väldigt snäll man!” Erik har fått namn efter sin farmorsfar. Oskar har fått sin pappas tredjenamn. Ett av tilltalsnamnen i min enkät har gått i arv länge, från generation till generation. Theodor har fått sitt namn av sin farfars farfar. Från farfars farfar har namnet gått i arv antingen som andra eller tredjenamn till den äldste sonen i familjen, tills det blev tilltalsnamn igen. Att det är relativt få av barnen som fått tilltalsnamn efter en äldre släkting underbygger min hypotes om att tilltalsnamn väljs på friare grunder.

När det gäller **andranamn** är däremot uppkallelse efter släkting ymnigt förekommande. Alla nitton pojkar i min undersökning har andranamn, varav fjorton namn har släktanknytning. Det man först slås av är hur många pojkar som får sin pappas namn. Så många som sex stycken har namn efter sin pappa, bland annat med motiveringen: ”Vi ville ha ett andranamn som berättar något om hans bakgrund”. Två bröder har fått namn av både mamma och pappa, en hopsättning av pappans förstnamn och mammans andranamn. Här finns dock inga släktnamn man kan spåra i mer än fyra generationer.

Av flickorna har tjugosju stycken ett andranamn, varav sju har släktanknytning. Endast två flickor har fått namn enbart från sin mamma. Elisabeth har fått sin mammas andranamn, Lovisa har fått en variant av sin mammas namn Louise. Åtta av flickorna är döpta efter deras föräldrars farföräldrar. T ex så har Ebba fått sin morfars mors namn eftersom morfars mor ”hade ett underbart skratt”. Inga fick heta Inga för att då ”fick vi med hela den äldre generationen: mormor heter Ingela, gamlamormor Inga, farmor heter Inga-Britta”. Två systrar har fått namnet Maria som har gått i arv sedan deras mormors mormor.

Av pojkarna i undersökningen är det nio som har ett **tredjenamn**, varav fem har släktanknytning. Tre av de är namn tagna från barnets föräldrars far och morföräldrar. Ett namn är taget efter barnets morfar. André har fått en version av sin fars och sin farfars andranamn.

Av flickorna är det nitton stycken som har tredjenamn. Tolv av dessa namn har släktanknytning. Här är det också vanligt att föräldrarna väljer ett namn från deras mor eller farföräldrar. Cordula har fått namn efter sin mammas farmor, ”En stark och bestämd kvinna!”.

Endast en pojke och en flicka har fått ett **fjärdenamn**. Pojkens namn har ingen släktanknytning. Flickans namn är ett patronymikon, hon och hennes syster har fått namnet Jonasdatter, eftersom deras far heter Jonas.

I andra och tredjenamns-kategorin ser man alltså att traditionen att ge sina barn namn efter äldre släktingar lever och frodas. Särskilt vanligt är att barnets föräldrar väljer namn som deras egna mor eller farföräldrar heter/hetat, alltså någon de har känt och älskat. Man vill hedra och minnas en äldre generation. De som låter namn gå i arv gör sig också ofta besväret att kolla så att deras barn blir uppkallade efter vänliga och rara personer: Angående Cordula (se tredjenamn) säger informanten: ”Kollade dock med min mamma att hon inte var en elak kvinna eftersom jag bara var 7 år när hon dog – minnet du vet”. Erik är döpt efter pappas morfar, som ” hade varit som folk är mest [...] inte ”världens bästa morfar” som präglade hela hans liv, men helt ok”.

3.1.1 Tycker mina informanter att det är viktigt att namn går i arv?

Eftersom uppkallelse var ett starkt förekommande fenomen hos mina informanter ville jag också ta reda på hur viktig de uppfattade traditionen. På frågan ”Är det viktigt att låta namn gå i arv” svarade mina 47 informanter följande:

Ja: 8

Nej: 22

Både och/Inte viktigt men roligt: 14

Anmärkningsvärt var att av de åtta som svarade ja, sade sex stycken att det bara var viktigt när det gällde andra och tredjenamn: ”när det gäller andra och tredjenamn känns det rätt viktigt”, ”[men när det gäller] Förstanamn vill vi att barnen ska ha ett ”eget” och nytt [namn]”. ”Ja, men inte som tilltalsnamn, men gärna andranamn”.

De flesta av de som tycker det är viktigt att ett namn går i arv påpekar att man tycker att det är en fin gest och att man vill ha anknytning till sin släkthistoria: ”Om man vill komma ihåg någon man tyckt mycket om så är det ett bra sätt att hedra den människan på”. ”Det ger en känsla av samhörighet i slakten”, ”För att behålla ett stycke historia”.

De som svarat ”både och” eller att det ”inte är viktigt men roligt” pekar också på släktanknytning men reserverar sig mot att bli påtvingade ett namn: ”Man ska inte glömma det som varit men samtidigt inte tvinga föräldrar att välja ett namn som ”bara måste gå i arv” för att mor/farföräldrar anser detta viktigt”, ”Inte viktigt men roligt. Skulle dock aldrig ta ett namn som jag ansåg fult bara för att det var ett namn som gått i arv.”.

Bland de som svarade nej fanns bland annat motiveringar som: ”Jag tycker det är opersonligt och tråkigt att man ska markera att ett barn tillhör en viss släkt” och ”Ett namn från en släkting är redan ”förbrukat”. Här ser man alltså en tydlig vilja till originalitet. Släkt är släkt vare sig man heter samma sak eller inte.

3.2 Uppkallelse efter annan person

Jag har endast ett exempel på ett namn som plockats från en vän, eller annan levande person utanför slakten. En flicka har fått sitt andranamn Paula ”efter en vän”. Hela historien lyder så här: ”Vår granne Paula fick det oväntade nöjet att ta hand om min hund; vilket blev 3 veckor istället för bara ett par dagar då Gyril fick ligga kvar på hjärtintensiven. När jag kom hem sa jag lite på skämt att: Hur ska jag kunna tacka dig? Jag får väl döpa Gyril efter dig. Sen gick jag och smakade lite på det namnet några dagar och tyckte att Paula är ett fint namn och att ”Originalen” är en bra förebild. Så nu finns det en liten och en stor Paula och komiskt nog är båda vänsterhänta. =) ” Informanten har alltså namngett barnet efter en vän som man uppskattar, som en gest av tacksamhet och man har lagt vikt vid att personen är en bra förebild för barnet. Men detta verkar vara ovanligt, vilket inte bara behöver bero på att det inte vimlar av hjälpsamma människor som är bra förebilder, utan kanske främst på att deras namn inte passar in i nuvarande trend. Namnet Paula hade t ex. sin senaste populära period 1960-1979 (Brylla 2004). Däremot så finns det inte med på Scbs topp 100-lista 2005 över de populäraste flicknamnen.

3.3 Uppkallelse efter benämningar

Vissa namngivningar har varit svåra att hitta kategorier till. Detta gäller namn som egentligen inte

är namn utan benämningar. Ett namn är ju monoreferentiellt, det refererar bara till individer, men ett par av ”namnen” i min undersökning är egentligen ord som refererar till andra företeelser. Två exempel är Lin och Solros. Både Lin och Solros är blommor, och blommorna har direkt inspirerat till namngivningen. En liten flicka har fått namnet Lin med motiveringen ”Efter växten – vacker och skir men enormt stark och seg”. En annan flicka heter Solros i andranamn: ”Solros för att hon var tänkt att heta Sippa i andranamn men vägde 5,2 kg vid födseln och således kändes mer som en solros.”. Ett annat icke-monoreferentiellt ”namn” är Juni. Juni har fått sitt andranamn eftersom Juni är mammas favoritmånad. Neo, som föddes tre månader för tidigt, har fått sitt tredjenamn efter den neonatalavdelning där han tillbringade sin första tid i livet: ”Det var hans första hem och ett fantastiskt ställe att få se sitt barn växa och utvecklas, så vi ville få med det.”. Linus har fått namn efter operativsystemet Linux: ”Eftersom pappa är ett datafreak ville han kalla sin son efter ett operativsystem (det han tycker är bäst) nämligen LINUX”. Namnet Linus är förvisso monoreferentiellt och operativsystemet LINUX är i sin tur uppkallat efter dess konstruktör, Linus Torvaldsen, men eftersom informanten angett själva systemet som inspiration kändes det naturligtast att placera namnet i benämningsskategorin och inte i ”uppkallelse efter annan person”-kategorin.

4. Variation

Jag har endast hittat en förekomst av variation. Det är två bröder vars andranamn, Anton, är en sammansättning av en del av pappans tilltalsnamn och en del av mammans andranamn. Detta stöder mitt antagande om att variationstraditionen är i det närmaste utdöd. Den typ av sammansatt namn man hade under vikingatiden när traditionen var som starkast är överhuvudtaget inte vanliga längre.

5. Alliteration

Alliteration: Jag har bara funnit två glasklara exempel på alliteration. En familj vars tilltalsnamn alla börjar på bokstaven A, samt en familj där barnens tilltalsnamn alla börjar med bokstaven A. I den familjen kommer barnen från två olika förhållande och som skäl för allitterationen säger informanten: ”vi ville att de skulle känna att de hörde ihop trots att de ”bara” är halvsyskon”. Alliteration blir ett sätt att markera att man är en familj.

En del av mina informanter är tydligt negativa till alliteration: ”Man bör inte limmas fast vid sina syskon”, ”Vi ville inte ha en barnaskara som alla har namn på S eller J eller så. Alla är individer”, ”Jag ser det som brist på fantasi”, ”Jag är personligen litet allergisk mot samma-bokstavs-namn på syskon, namn som rimmar, etc. Min bror brukar skämta om att om han får fyra pojkar ska de heta Rolf, Ralf, Ulf och Alf.” Det främsta skälet till att man inte ger syskon namn med samma initialbokstav är att man vill betona att varje syskon är en egen individ. En av mina informanter

nämner att hon är dotter till en kennelägare och att man på kennlar namnger valpkullar enligt allitterationsprincipen. Eftersom hon kopplar denna sorts namngivning till hundar var den aldrig aktuell när hon själv fick barn.

6. Annan namngivning

Men det finns naturligtvis också andra sätt än de traditionella att namnge sina barn på. Vilka källor har mina informanter använt sig av, var får de inspiration, var hittar de namn? Främst av allt har jag velat titta på vilka kriterier de utgått från vid namngivning. Ska det vara ett internationellt gångbart namn? Ska det passa barnets utseende? Eller räcker det om det bara helt enkelt är vackert?

6.1 Källor

På min fråga om man har använt sig av källor för att få namnförslag svarar de flesta ja. De populäraste källorna är Internet, böcker och almanackan. De som letat på Internet nämner sidor som Svenska namn, Allt för föräldrar, Föräldrakanalen samt Statistiska centralbyråns hemsida som favoriter. Bland böcker är det främst namnböcker som har kommit till användning, men också annan litteratur, bland annat fantasyböcker, sagoböcker och Bibeln. Övriga källor som omnämns är tidningar, släktnamnsförteckningar samt dagstidningarnas födelseannonser. Att folk i sådan utsträckning använder sig av almanackan kan bero på att man tycker det är roligt att kunna fira sin namnsdag. I min undersökning har jag dessutom hittat två informanter som valt att ge sitt barn det namn som stod i almanackan den dag barnet föddes.

6.2 Inspiration

Det finns också andra typer av källor som fungerar som inspiration vid namnval. Det gäller kanske framförallt kultur och populärkultur: film, TV, litteratur, konst, musik och kändisar. I min enkät har jag hittat några exempel på att man inspirerats av fiktiva karaktärer: Emma fick heta Emma för att hennes initialer² skulle bilda namnet E.T (som filmkaraktären) eftersom hon såg ut som E.T: ”när hon sträckte på sig och armen blev lång över huvudet och pekfingret var så tydligt pekande så sa vi på skoj att hon såg ut som E.T”. Aurora har fått sitt tredjenamn efter morgonrodnadens gudinna i romersk mytolog, eftersom hon är född en tidig sensommarmorgon.

Miriél och Isilya har fått sina namn ur J.R.R Tolkiens högalviska språk. Theodor har fått sitt andranamn Simon efter Marianne Fredrikssons bok *Simon och ekarna*.

Ett brödrapar har namnen Christopher Robin och Alexander Lucas, två namnkombinationer som

---

² Jag har valt att inte skriva ut flickans efternamn för att skydda hennes anonymitet

kan härledas till fiktiva karaktärer, dels den tursamme Alexander Lukas i Kalle Anka-serien, dels en av huvudpersonerna i böckerna om Nalle Puh, samt författarens (A A Milne) son Christopher Robin. Namngivningen efter fiktiva karaktärer i just det här fallet är enligt informanten helt omedveten. Men hon påpekar samtidigt att ”Hade däremot namnen förknippats med någon ”elak” figur hade vi valt annorlunda”. Samma förbehåll får jag från Zeldas mamma. Zelda är, förutom namnet på denna informants dotter också namnet på en tv-spelskaraktär ”men hon är inte namngiven efter denna, även om vi kanske har hört namnet i just det sammanhanget”. Namnet Belle används i Disneyfilmen *Skönheten och odjuret* och är också en del av skådespelarna Bruce Willis och Demi Moores dotters namn (Tallulah Belle) om vilket informanten säger: ”så de hade man nog litet i bakhuvudet”. Det blir ännu tydligare i och med följande kommentar: Jag var litet sugen på Tallulah (som andranamn) men ingen annan i familjen.”

Evangelinge har fått sitt namn efter Ulf Lundells skiva med samma namn. Celias namn hittades i ett av Shakespears³ dramer, *As You Like it*. Augusta har fått namn efter månaden hon är född i, augusti.

Inspiration kan komma ifrån de allra mest skilda håll. Signes mamma fick först upp ögonen för namnet i ett reportage om formgivaren Signe Persson Melin. Aimees mamma hörde namnet i TV-serien *The Osbournes* (Aimee Osbourne är Ozzy och Sharons äldsta dotter som inte figurerade i serien). Hwilas mamma hittade hennes namn på en flaska mineralvatten långt innan hon föddes. Gyrils mamma fastnade också för namnet långt innan Gyril föddes och inspirationen var en norsk reseledare hon träffat på en resa. Theos⁴ namn är en hyllning till gud. Timea har samma namn som två döttrar till mammas mailinglist-väninnor. Agnes pappa hörde namnet användas på den lokala MacDonaldsrestaurangen och föll för det. Tildes mamma säger ”utan att ha sett Tilde de Paula i TV så hade jag inte vetat om namnet”.

6.3 Andra kriterier

Det skäl som informanterna använder mest för att beskriva sitt namnval är att namnet var ”vackert”. 23 informanter säger att deras främsta kriterium var att namnet var vackert, de har inte funderat så mycket på varför de valde namnet: ”Det var bara fint helt enkelt”, ”Vi fastnade för det men jag kommer inte ihåg hur det kom upp på tal”, ”Har alltid gillat namnet”. De ger inga ledtrådar till

---

3 Shakespeare inspirerar också namngivare till namnet Miranda som återfinns i hans pjäs *Stormen*, samt på 89 plats på scbs topp 100-lista över populäraste flicknamn 2005. En av mina informanter har gett namnet Ofelia (*Hamlet*) till sin dotter, men hänvisar inte till Shakespeare.

4 Theo är den siste i raden av fem syskon och denna troende familj har hittat ett mycket spännande sätt att låta sina barns namn markera familjetillhörighet. Den första bokstaven i de fyra första barnens namn bildar ordet ”amen” och sen avslutar man alltså med en liten Theo, som betyder ”gud”.

varför de tycker att just dessa namn var vackra. Detta underbygger min hypotes (och Eero Kiviniemis teori) om att vi är omedvetet påverkade av ett mode. Just nu dikterar modet för namngivning för människor att inte tycka att namn som Rolf, Inger och Kjell är vackra, men på ett så subtilt sätt att vi inte märker det. Mode och smak är något som ”ligger i luften”.

Andra kriterier har varit att namnet skulle passa med äldre syskons namn, inte vara så lätt att göra smeknamn av och inte rimma på fula ord: ”Inte Nora eller Britta”. Barnets utseende och personlighet har spelat in i några fall: ”[Namnet skulle passa] bra på en mörkhårig kille.” Ibland har informanter ”provat” namnen för att se vilket som passar: ”Det stod mellan Malva och Tyra. Slutligen kallade vi henne en dag för Tyra och nästa dag för Malva. Då kändes det att det var en Malva”.

Hos hela 19 av 47 informanter har det varit viktigt att namnet är internationellt gångbart: ”För att förenkla kontakter när han är ute och reser.”, ”Vi visste att vi skulle bo utomlands”, ”Skulle i alla fall inte vara ett namn som betydde något negativt på de stora utländska språken”. Speciellt känslig är man mot å, ä och ö: ”Inga prickar”, ”Å och sånt går ju bort”, ”Det skulle INTE innehålla å, ä eller ö då jag har negativ erfarenhet av det under mina utlandsvistelser. Att ingen kan uttala eller ens relatera till ens namn är jobbigt.” Informanterna har velat ta hänsyn till ett ökat internationellt utbyte och en ökad mobilitet.

Trots denna internationalism, förekommer det också att utländska namn väljs bort på grund av att det inte finns någon anknytning till den kultur de hämtas från. Detta verkar inte gälla kulturer som vi anser oss stå nära eller ha mycket gemensamt med, utan kulturer som i stort är främmande för oss. En av mina informanter valde bort det arabiska namnet Moncef: ”det föll bort på grund av brist på mod och ingen familjeanknytning.” Ett annat skäl kan vara att utländska namn nu visat sig vara en nackdel när man till exempel söker jobb. Det sista man vill som förälder är ju att orsaka sina barn svårigheter.

6.4 Absolut INTE!

En av frågorna i min enkät löd: *Vilka namn ville ni absolut INTE ge ert barn?* Med den här frågan förväntade jag mig att kunna se paralleller till det jag diskuterar i avdelning 7, trender. Är de namn man absolut inte vill ge sina barn också de namn som är omoderna just nu? Eller finns det andra val till att man väljer bort vissa namn? Kan det finnas känslomässiga skäl till att man väljer bort vissa namn?

Den kategori namn som flest valt bort vid namngivandet var ”trendiga namn”. 10 informanter har valt bort denna kategori: ”namn som ligger på topp 100 eller som är riktigt trendiga. Det skulle kännas tråkigt, som att vara en i mängden.”, ”100 i topp-namnen går bort”, ”alla dessa modenamn som dykt upp på senare år t ex. Neo, Vilde, Liam, Noel”.

De trendiga namnen är nära besläktade med nästa kategori namn, ”vanliga namn”, vilka nio av mina informanter inte velat ge sina barn: ”namn som alla heter”, ”Jag har generellt sett svårt för de vanligaste pojknamnen...tycker de är såå tråkiga”. Exempel på namn i den här kategorin är Emma och William, men också namn som vi associerar med 70 och 80-talen: ”Hanna, Emma, Sarah och alla dussinamn”, ”vi valde bort namn som var ”för vanliga” traditionellt sett, typ: Maria, Sofia, Sara mfl.”

Nästa stora kategori man valt bort är de namn de flesta informanter refererar till som ”tant och gubbnamn”. Här figurerar både 30- 40 och 50-talsnamn: ”Gertrud, Gunnel. Det fick oss att associera med gamla tanter.”, ”Inte heller tantnamn som Hjördis, Kerstin, Gudrun.”, ”Det som 40-talisterna heter. Börje, Bengt, Åke osv. De är ju gubbar nu.”, ”Sig-Britt eller Ingebjörg. Det är inga vackra namn direkt och jag tycker det låter som gamla tanter på 150 år ungefär.” Ungefär tio informanter har valt bort dessa namn.

Andra namn som mina informanter klassar som omoderna och ”tantiga/gubbiga” är dubbelnamn. Fem informanter skulle aldrig välja dessa namn: ”Dubbelnamn som Ann-Catrin eller Pär-Arne. Får mig att tänka på en gammal tant eller gubbe”, ”Usch, inte dubbelnamn”.

Fyra informanter påpekar att man väljer bort namn med ”dåliga associationer”: ”Jag skulle ALDRIG i hela mitt liv döpa ett barn till Kjell. Hade en helknäpp klasskompis som hette så, han både retade och slog mig när jag var liten [...] fy vilket hemskt namn!”. Tre informanter nämner namnet Adolf, som så infekterat att det inte går att använda: ”Adolf är ju ett svenskt kunganamn men jag förknippar inte Adolf med någon kung utan med Hitler.*ryser*.”, ”det [känns] viktigt att barnets namn inte associeras med någon dålig eller hemsak person som t ex. Adolf (Hitler)”. Det lär nog dröja många generationer innan det kan kännas acceptabelt att namnge sitt barn Adolf, eller så kommer det att dö bort helt på grund av sin historia. Värt att notera är ett namnförslag som anlände till skatteverket i början av 2000-talet. Ett föräldrapar ville ge sin dotter namnen Adolfina Stalina. De fick avslag.(Enligt Karin Pålsson, Skatteverket, 28/2 2006)

En annan intressant kategori som informanterna har starka åsikter om är utländska namn, och främst de som tillhör de stora engelskspråkiga kulturerna: ”Har [...] lite svårt för vissa anglosaxiska namn

som t ex Kevin”, ”Absolut inte Michelle, Stephanie, Kelly mm. För mig är de slibbiga amerikanska namn.”, ”Jag gillar inte de här amerikaniserade namnen typ Kevin, Melissa och sådant. Jag tycker de är fula och de låter inte kloka på svenska.”. En väldigt intressant aspekt (som man borde studera närmare) angående dessa namn är att två av mina informanter tar upp dessa namn som exempel på namn som klassmarkörer: ”Jaqueline, Angelica, Jasmine (=underklassnamn)”, ”[det] finns [...] vissa namn som är så starkt förknippat med sin klasstillhörighet att jag inte skulle välja dem t ex: Kevin, Liam, Noel, Michelle, Nicole osv och likadant med Carl Fredrik, Desirée. Klassperspektivet kommer väl av att jag tycker att man ska ha möjlighet att välja miljö utan att namnet ska vara i vägen.”.

Andra namn som känns uteslutna är namn som rimmar på något fult: ”Jag älskar namnet Ulla Maja, men tyvärr rimmar det väldigt illa...likadant med Britta tyvärr.”. Ytterligare en kategori är namn som innehåller å, ä eller ö. En annan stor kategori är namn som uppfattas som konstiga: ”Tindra, Engla (=låtsasnamn)”, ”konstruerade, konstiga namn”, ”extrema ex Månfare”, ”ett alldeles för udda namn som t ex. Ursula, Gretchen, Börje”. En av mina informanter konstaterar kort: ”Namn ska inte uppfattas som konstiga.” Jag tolkar detta som att man vill underlätta för sina barn och framförallt tror jag man vill undvika att de blir mobbade för sina namn.

7. Informanternas tankar om namntrender

I min undersökning har jag uppfattat en stor vilja att ge sitt barn ett ovanligt namn. Trots detta återfinns många av namnen på Scbs topp 100-lista 2005. Hälften av flickornas tilltalsnamn och alla pojkarnas tilltalsnamn finns med på listan. Även om mina namngivare var originella när barnet föddes 2001 eller 2002, kan de alltså ha hamnat i en viss strömning. Hur går det till?

För att få klarhet vände jag mig till en artikel skriven av Eero Kiviniemi, professor vid Helsingfors Universitet: ”Mode och smak vid val av namn” från 2003. Kiviniemi påpekar bland annat att han i Finland på 80-talet funnit att de 50 mest populära flick- och pojknamnen (alltså 100 namn) alltid räckte till för att namnge 50% av alla nydöpta. Det stämmer med nuvarande svenska förhållanden: år 2005 föddes det i Sverige 101 346 barn⁵. De 50 mest populära pojknamnen (tilltalsnamn) gavs till 31 352 pojkar. De 50 mest populära flicknamnen gavs till 27 565 flickor, dvs sammanlagt 58

---

5 Även om alla dessa barn inte namngavs under 2005, eftersom man vanligtvis anmäler namnen till skatteverket senast tre månader efter födseln, räknar jag med att siffran ganska bra visar på hur många som döptes under 2005. De barn som föddes i slutet av 2004 borde ju rimligen ha fått sina namn i början på 2005 och därför tror jag att siffran stämmer tillräckligt bra.

917 bärare. De 100 mest populära namnen räckte alltså för att namnge ca 58 % av nyfödda år 2005.

Kiviniemi nämner också att påverkan från modet är omedveten men kan härledas till en önskan om social prestige. Modets påverkan beskriver han som en smitta som sprider sig via kontakter, man kan dra på sig den var som helst utan att man märker det. Namngivarna är inte medvetna om att deras val träffat ett modenamn, men för att inte sticka ut för mycket och göra sig socialt omöjlig hamnar man ofta där ändå. Han uttrycker sig såhär:

”Summa summarum är således den sociala smaken, moderiktigheten, ett mycket väsentligare kriterium än man i allmänhet tror. Det här beror på dess dolda inflytande. Många namngivare tror att de undvikit modenamn när de i själva verket bara har övergivit ett tidigare mode och påbörjat eller anslutit sig till ett nytt. Att kämpa emot torde vara fåfängt, det hör liksom andra motsvarande företeelser på ett naturligt sätt till vårt sociala beteende.”(Kiviniemi, 2003. s.44)

Hur är det då med originaliteten hos mina informanter? Hur påverkade av modet är de? Uppfattar de sig själva som pionjärer eller trendbärare?

7.1 Vanligt eller ovanligt?

På frågan ”Är barnets tilltalsnamn vanligt eller ovanligt?” har jag fått väldigt intressanta svar.

Flickor:

Vanligt: 9

mitt i mellan: 3

Ovanligt: 16

Pojkar:

Vanligt:11

mitt i mellan:2

Ovanligt:5

(Otydligt svar: 1)

På pojksidan har majoriteten kategoriserat sina pojkars tilltalsnamn som vanliga. Jag får också flest förklaringar och förbehåll under kategorin ”vanligt”: ”mer vanligt än vi trodde”, ”börjar bli rätt vanligt, tyvärr”, ”ganska vanligt har det blivit tyvärr”. I just den här kategorin ser man alltså en

strävan efter att ge barnet ett mindre vanligt namn och en markering att man varit pionjär av trenden. I citatet "[det är vanligt]men vi känner inga andra små pojkar som heter det" möter vi en intressant tanke. Man störs inte av en trend eller av att namnet är vanligt så länge namnets popularitet inte orsakar obehag (t ex. förväxlingar) i ens dagliga liv. Så länge man inte känner sig som "en i mängden" är ett vanligt namn helt acceptabelt.

På flicksidan har en majoritet kategoriserat sina flickors tilltalsnamn som ovanliga. Detta är några av svaren: "ovanligt, tror det är 36 st [bärare av namnet Belle]", "det verkar var på gång", "[ovanligt], men börjar bli populärt", "[ovanligt], men på uppåtgående", "hon är helt ensam i Sverige om det". Intressant att notera här är en klar strävan efter originalitet i namnval. Speciellt viktigt är det att markera (om barnets namn börjar bli populärt) att man inte följde en trend utan skapade den. Man var en pionjär när det gäller detta speciella namn. Tre informanter väljer till och med att kategorisera sina barns namn som "mycket" eller "oerhört" ovanliga och det visar sig att fyra stycken av flickorna vid namngivningen var ensamma i Sverige om sina namn.⁶ Detta anser jag vara ett något problematiskt resultat. Även om det är en trend just nu att vara mycket originell vid namngivning, så är fyra av 28 flickor som är helt ensamma i Sverige om sina namn en väldigt hög siffra. Jag tror alltså att jag genom min metod fått en stark statistisk övervikt mot en sorts "super-originalitet" som jag inte tror man hittar i ett större underlag eller med annan metod.

Men hur är det egentligen, får man välja vilka namn som helst? Nej inte riktigt. När ens barn är tre månader ska man anmäla till skatteverket vilka namn man har valt. Skatteverket kan sedan välja att godkänna eller avslå ens förslag. För att ta reda på mer om skatteverkets syn på namn ringer jag till Namngruppen på Skatteverket i Kristianstad och får tala med Karin Pålsson. Till namngruppen kan skatteverk i hela Skåne vända sig med problematiska namnförslag. Hon berättar för mig att Skatteverket har blivit mycket mer liberala med godkännande av namnförslag de senaste åren. Som skäl tar hon bland annat upp att skatteverket har måst ta hänsyn till vårt samhälles ökade mångkulturalitet och andra länders namnskick. Om Skatteverket inte vill godkänna ett namn så ringer handläggaren till barnets föräldrar och förklarar varför och ger förslag på alternativ som kan godkännas. De kriterier skatteverket utgår från är de som återfinns i namnlagen (www.riksdagen.se): "Ett förnamn får inte vara sådant att det kan uppfattas som stötande eller leda till obehag för barnet. Det får inte heller ha påtaglig efternamnskaraktär." Man tar också hänsyn till allmänt svenskt språkbruk samt hur könsspecifika namn är. Några namn som godkänts de senaste åren är Häxmåne, Juventus, Kattöga, LeFord, och Uchenechukuumerab. Däremot så har det blivit avslag för Doktor, Hosianna, Göken, Kalashnikov och Farbror Sid. För vissa är deras namnförslag så viktiga att de väljer att gå till rättegång för att få igenom dem. Namn som har fått bifall i domslut

---

6 Eftersom jag vet att ni är jättenyfikna så kommer namnen här: Hwila, Miriél, Isilya och Gyril

är: Snö, Sputnik, Tid, Unistar, Vilse och Zebra. Namn som har fått avslag i rätten är: J (skäl för avslag ”En ensam bokstav är inte ett namn”), Krarup (”Påtaglig efternamnskaraktär”), Lillprins (”Titel. Inte lämpligt”) och Stålman (”Kan leda till obehag”). Varför man velat namnge sina barn så här är uppslag för ännu en namnforskningsuppsats.

Skatteverkets liberala inställning till namn syns också i mina enkätresultat. Inga av mina informanter har fått avslag på sina namnförslag trots deras originalitet.

7.2 Popularitet: Viktigt eller oviktigt?

På frågan *Är det viktigt eller oviktigt hur populärt barnets namn är?*, skiljer sig svaren mellan flicksidan och pojksidan:

Flickor:

Viktigt: 17

Oviktigt: 11

Pojkar:

Viktigt: 7

Oviktigt: 12

Jag inser så här i efterhand att frågan är något oklar, och därför blir svaren aningen svårtolkade. Generellt kan man säga att svaren drar i två riktningar: Det är viktigt att namnet inte är för populärt men det får heller inte ligga helt fel i tiden: ”viktigt att det inte är populärt”, ”litet trist att heta Emma⁷ om man säger så...”, ”vill ju inte att det ska vara för opopulärt”, ”vill inte ha ett namn som ett antal andra i barnets klass kommer att ha. Å andra sidan så får det inte vara så ovanligt att man kan bli mobbad för det”. ”Det är viktigt att det är ett namn som man tror att barnet kan acceptera, men samtidigt vill vi försöka undvika de allra vanligaste namnen på jämnåriga”.

De skäl man anger till att man inte vill välja ett alltför populärt namn är mestadels praktiska: ”inte roligt att alltid behöva något extratillägg till namnet för att hålla isär alla med samma namn, typ Maria A och Maria B”, eller: ”Vi har exempelvis tre Isabell i vår babysimgrupp – det blir så krångligt...”

---

⁷ Emma har de senaste fyra åren varit det populäraste flicknamnet i Sverige. 2000-2001 låg det på andra plats och 1998-1999 låg det etta. År 2005 fick 1109 flickor tilltalsnamnet Emma. Intressant att notera är att Emma också låg etta i Norge samt tvåa i Danmark år 2005.

De som svarat att popularitet är oviktigt har också tolkat frågan på olika sätt: ”oviktigt, bara det är vackert”, ”[oviktigt] men heller inte kul om det finns tio st med samma namn i klassen.” ”[oviktigt] men jag vill inte att det ska vara alltför udda.” Man eftersträvar originalitet men samtidigt ska det vara balans i originaliteten. En informant beskriver med stor klarsyn den rådande trenden och hur hon råkat hamna i den: ”Alla mina andra barn har fått populära och för den tiden moderna namn, men denna gången valde vi ett namn vi gillade oavsett, å andra sidan är det just nu litet inne att göra just så, ta ett ovanligt [namn]”.

7.3 Originella eller traditionella namn?

Tror ni att man generellt sett vill ha ett originellt eller traditionellt namn på sitt barn? Med den här frågan fick jag chans att se inte bara på hur mina informanter ser på sina egna namnval utan också hur de ser på andras:

Traditionellt: 14

både och: 9

vet ej: 4

originellt: 20

Här har mina informanter sett att det finns en originalitetstrend, men man är tveksam till hur originella andra människor egentligen är: ”Man vill säkert ha ett originellt namn men påverkas ofta av namn som förekommer”, ”Det är ju inne att ha udda och speciella namn på sina barn, men de allra flesta nöjer sig nog med traditionella namn”, ”trenden är ju kvasi-originell – alla väljer Tindra, Alva, Kevin [...]. Riktigt originellt just nu skulle väl vara Bengt och Ann-Christin.”, En del utav mina informanter tycker nog att de som väljer traditionella namn är litet fega: ”vi satsar nog mera på originellt...men många vågar nog inte...”, ”[man väljer traditionella namn] för att barnet ska slippa bli retad för det”. ”Idag väljer man väl oftare att vara individualist, men det beror nog också på klass⁸...”

Vissa informanter visar öppet att de tycker att originalitetsivern gått för långt: ”kanske till och med så att om Skatteverket sagt nej till namnet så är det ännu bättre”. En informant slår huvudet på spiken när hon beskriver de stora dragen i tidens namnvalstrend: ”Man ska helst ligga litet i början av en trend, men gärna med att traditionellt namn.” Alltså: när det gäller enskilda namn ska man

---

⁸ Intressant men det fanns tyvärr inte utrymme att undersöka namn som klassmarkörer eller klassspecifika sätt att namnge i just den här uppsatsen. Informanten säger heller inte om hon tror att det är typiskt arbetar/medel/överklass att försöka vara ”individualist”.

vara först, men man väljer namn som av många uppfattas som gamla; Signe, Alva, Anton, Albin. Man ska vara trendledande i ”det lilla”, men inte bryta den stora övergripande trenden.

Det är många som är glada över att dessa gamla namn återupptäcks, men en informant vill ändå flagga för en fara: äldre generationer kanske inte alltid tycker om namnen. De kan associera namnen med människor de kände och inte tyckte om: ”Det visade sig efter vi berättat om vår dotters namn att det kan uppstå vissa generationsproblem när man väljer ett äldre namn. Barnets morföräldrar vägrar använda namnet Signe eftersom de tycker att det är ett hemskt namn som de förknippar med gamla tanter från deras barndom. Jag menar inte att man ska ta hänsyn till sånt, finns det namn som man tycker om och som man vill ge sitt barn ska man välja det. Men jag visste inte att det kunde bli en så brännande fråga som det tyvärr blivit i vår familj”. Istället för att kalla flickan vid namn använder morföräldrarna epitet som ”trollungen, barnet, bebis, flickan”, något som nog kan uppfattas som sårande, både för barnet men också dess föräldrar. Detta borde dock vara ett extremfall och ingen av mina övriga informanter har berättat om liknande problem.

7.4 Trender just nu

Tycker ni att det finns trender inom namn just nu? Med denna fråga fick jag tillfälle att se hur trendmedvetna informanterna är. De allra flesta informanter svara ja på denna fråga. Några av de sade sig inte veta vilka dess trender är, men de flesta ger mig goda exempel och några pekade på trender som jag inte varit medveten om:

Den största trenden just nu identifieras som ”sekelskiftesnamn” (och då är det åren runt 1900 vi talar om). 26 informanter ser denna trend och listar namn som Hugo, Alva, Albin och Nils. De flesta verkar positiva till denna pågående trend och beskriver namnen och trenden som: ”en återgång till riktigt svenska namn”, ”gamla, fina namn”, ”klassiska svenska namn.”.

Nästa stora trend är originalitetstrenden, man vill ha udda och ovanliga namn. 25 informanter beskriver denna trend: ”Man ska sticka ut så mycket som möjligt.”, ”ovanliga namn eller hemmasnickrade namn”, ”Hitta på-namn”, ”så konstiga eller ovanliga namn som möjligt.” Namn ur den här kategorin är Tindra, Engla, Himla, Tiger och Vilja.

Sju informanter ser en klar trend i internationella namn med övervikt mot ”USA-namn”: ”Det är mycket Melissa och andra mer internationella namn”, ”namn som plockats från andra språk och kulturer”. ”Kevin, Melissa, Liam, Noel...” Orsaken till detta påstår en av mina informanter är att ”Alla vill ju bli TV-kändisar”. Det är en intressant tanke, att man ger sina barn ”artistnamn” som på

något sätt lättare kan göra dem till kändisar!

Apropå kändisar så är det fyra informanter som tycker att kändispåverkan är en trend just nu, och kanske speciellt de namn som kändisar ger sina barn.

Sex informanter nämner en trend med inflytande från film och litteratur, men den här trenden skulle man lika gärna kunna kalla en scifi/fantasytrend. De influenser som nämns är nämligen främst Tolkiens *Sagan om Ringen*, både böckerna och filmerna, samt Star Wars filmerna: ”Star Wars-namn”, ”namn från Scifi-filmer”, ”Leia”.

En trend som kan sägas vara besläktad med originalitetstrenden är den att med udda stavning göra vanliga namn mera ovanliga:” tryck in en udda bokstav (w, z, h)”, ”vissa vill ha ett vanligt namn med ovanlig stavning t ex. Izzabella, Isaac.”, ”Som Yohanna ist [istället] för Johanna”. Sex informanter har uppfattat denna trend.

7.5 Otrendigast just nu

Vilka namn känns omoderna just nu? I sina svar på denna fråga delar informanterna upp namnen i generationskategorier från 40-tal och framåt, därför har jag också valt att göra det. För varje decennium har jag valt ut de namn som förekommer oftast i enkätsvaren. De decennier som är mest omoderna just nu verkar vara 40-70-talen, men också 80 och 90-talet: ”40-talisterna och deras barn, alltså 40, 50, 60 70-talsgenerationernas namn. Jag tror det dröjer innan vi får se högviss med ungar som heter Margareta, Gunilla eller Ulla-Britt, likväl som jag tror att Fredrik, Magnus och Mikael inte kommer att komma tillbaka i stora antal ännu på någon generation.”. Den här informanten utesluter dock inte att namnen kommer att bli populära igen någon gång i framtiden.

40-tal: Här nämns namn som Kerstin, Margareta, Inger, Bertil, Lars och Barbro ”namn från barnens mor och farföräldrars generation. T ex så heter mina föräldrar Siw och Bengt. Det känns inte så modernt precis.” I den här kategorin hamnar också dubbelnamnen som härjade som värst på 40 talet. Fyra informanter tycker de är omoderna. Dessa namn känns alltså omoderna nu, men en av mina informanter undrar stilla om detta är ”namn som kanske blir moderna om 10-15 år?”. Det ska bli spännande att se om denna hypotes slår in.

50-tal: 50-talet representeras med namn som Anita, Bo, Kent och Gunilla.

60-tal: fyra informanter nämner 60-talet som speciellt otidsenligt, med namn som: Jörgen, Marie, Håkan, Camilla och Peter.

70-tal: 14 informanter pekar ut 70-talsnamn som mest omoderna. Det är också den generation som

blir föräldrar nu och det är helt logiskt att man inte döper sina barn till det som man själv eller ens vänner heter. ”Det finns inte så många Marior och Lindor eller Anders och Fredrik på dagis just nu”, som en informant uttrycker det. Andra namn som nämns är Mikael, Magnus, Stefan, Jenny, Sandra, Malin, Petra, Ulrika och Helena.

80-tal: 80-talsnamn som vi är trötta på är Christoffer, Linda och Caroline.

90-tal: De stora trendnamnen på 90-talet känns ”uttjatade” för mina informanter. De listar namn som: Robin, Kevin, Angelika, och även ett namn som väl egentligen är ett tjugohundratalsnamn: Tindra.

7.6 Kommande trender

Vilka namn tror ni blir trendiga den närmaste tiden? Nio informanter spår att ”sekelskiftesnamnen” kommer att vara starka ett bra tag framöver. De kommer att få sällskap av den våg av 20-30-talsnamn informanterna tror kommer att bli stora: ”Tror på fortsatt stark uppgång för äldre namn: Elsa, Edith, Astrid, Ingrid, Ebbe, Einar, Arvid, Elis, Vidar osv.” Det är dock med blandade känslor man hälsar denna trend: ”Nu är väl tantnamnen på väg...som Edith och Sigrid och Svea...ulk.”, ”Gurli, Folke, Helga och Evert. Hjälp så mossigt det lät.” Speciellt intressant här är att hela sex informanter gett mig namnet Gunnar som exempelnamn. Det är det mest förekommande exempelnamnet.

En annan trend som inte verkar helt välkommen är 40-, och 50-talsnamnen: ”Gissar att våra föräldrars namn snart är poppis igen som t ex: Roland, Rolf, Ingegerd, Gunnar, Anita”, ”Tyvärr får jag väl säga så är det nog de här gamla namnen som jag oftast inte gillar...bara vi slipper små Siv och Bernt så!”. Tveksamt om vi gör det!

Tre informanter flaggar för en trend med dubbelnamn. De specificerar däremot inte vilka namn som förväntas sättas ihop. Är det 40-talsnamn som Ulla-Britt och Lars-Erik eller är det de nya konstruktioner som jag stött på under arbetet med denna uppsats: Mi-Rakel, My-Love eller Ella-Stjärna?

Fem informanter förutspår också att originalitetstrenden kommer att hålla i sig: ”Ännu konstigare namn”, ”Hitta på-namn”, ”[att] hitta på egna konstruktioner.”, ”Fler nypåfunna namn”.

En sista liten trend jag hittar är tre röster på fortsatta influenser från filmvärlden: ”Neo”, ”Leia”, och ”kanske från Narniafilmerna”.

8. Sammanfattning

Sammanfattningsvis vill jag återvända till mina huvudfrågor och hypoteser och jämföra dem med mina resultat.

I den inledande avdelningen tittade jag på de gamla namngivningstraditionerna och kunde konstatera följande: Variation är en förmodligen nästintill utdöd tradition. Jag hittade endast ett exempel på variation hos mina informanter. Alliteration fanns det något mer utav, två exempel där syskonskarans namn började på samma bokstav. Här fann jag också att majoriteten av de som svarat på frågan var negativa till alliteration. Uppkallelse efter äldre släktingar var däremot utbrett, men förekom främst placerat som andra eller tredjenamn. Jag har däremot inte haft något material som jag kunnat jämföra med, därför vet jag inte om det är vanligare nu än för t ex. 10 eller 20 år sedan. Den främsta motiveringen till uppkallelse var att man vill ha en anknytning till sin släkt och historia samt att det var en fin gest. Detta resultat underbyggde också min hypotes om att tilltalsnamnet är det friaste och mest trendkänsliga valet.

Att vi är starkt påverkade av trender men omedvetna om detta kom fram i min uppsats ”andra” huvuddel. Man väljer ett namn för att det är vackert, men man reflekterar inte så mycket om varför man anser namnet vara vackert. Namn som bara för någon generation sedan namngav en stor del av barnen anser man numera vara fula och tråkiga. Jag kunde också konstatera att mina informanter är uppmärksamma och ganska väl överens om hur trenderna inom namnval ser ut just nu. Som ledande trender nämnde de sekelskiftesnamnen och originalitetstrenden. De gjorde också en hel del intressanta förutsägelser om vilka namntrender som ska komma härnäst, bland annat ett uppsving för 20-40-talsnamn, samt ännu mera egna konstruktioner.

9. Avslutning

Under arbetet med uppsatsen har jag fått tusen nya ideér om andra vinklingar och frågeställningar. Uppslag till annan forskning skulle kunna vara att titta på vad ett namn är för något och vad folk uppfattar som ett namn. Är verkligen Zebra och Unistar namn? Och varför var det så viktigt att få dessa namn att man valde att ta sitt ärende till länsrätten? Man skulle kunna forska om människor som byter tilltalsnamn i vuxen ålder och vilka bevekelsegrunder de har för sina namnbyten. Man skulle också kunna titta på namn som barn blir retade för. Finns det några gemensamma drag eller

egenskaper hos dessa namn? Vad händer med ett barn när det blir retat för sitt namn?

Avslutningsvis vill jag nämna mitt favoritämne: namnmagi. Överallt i min enkät fann jag tecken på att människor ger namn nästan magiska egenskaper. Hur är det med det egentligen? Kan man föra över egenskaper till sina barn via deras namn? Om man ger sitt barn namnet Engla, blir det en liten ängel då? Och blir man en vildbatting om man heter Vilde? Och måste man tindra bara för att man heter det? Blir folk arga på en annars? Dessa förslag till vidare forskning visar också på att namnforskning är en tvärvetenskaplig disciplin, man kan förutom språkvetenskapliga perspektiv anlägga både sociologiska och etnologiska perspektiv.

Arbetet med den här uppsatsen har varit mycket givande och framförallt roligt. Namn har visat sig vara ett hett ämne som de allra flesta har starka åsikter om. Under terminen har jag kunnat prata namn med alla som kommit i min väg, vänner, kursare, familj, min tandläkare, min gynekolog... Alla har gett mig god information och nya infallsvinklar.

Jag vill till sist passa på att tacka mina informanter för deras medverkan. Jag vill också tacka Marit Julien för god handledning och många litteraturtips, Carl-Erik Lundbladh för all hjälp med enkäten och utredandet av namn kontra benämningar, Karin Pålsson på Namngruppen för tålmodigt svarande på mina frågor, samt Eva Brylla för den generösa hjälpen med att leta fram litteratur till mig.

Och nu är det alltså bara för mig att luta mig tillbaka och se vart trenderna leder oss och om mina informanternas spådomar visar sig bli verklighet. En sak hade de i alla fall rätt om: 30 och 40-talsnamnen är på intåg. Under tiden jag arbetat med uppsatsen har jag följt födelseannonserna i DN och sett namn som Åke, Frans, Tage, Bodil, Ingeborg och Majbritt. Välkomna!

Therése⁹ Mellby

---

9 Vars hela namn är Kristina Therése Mellby. Jag skulle egentligen hetat Anders men det föll ju bort av naturliga skäl. Pappas namnförslag var Chingachgook, efter en karaktär i James Fenimore Coopers indianroman *Den Siste Mohikanen* från 1826, eftersom jag med mitt mörka hår och sneda ögon liknade en liten indian. Namnet Therése hittade min mamma i en namnbok. Det är en version av det grekiska namnet Teresia och betyder jägarinna, eller kvinna från Thera (en grekisk ö). I Sverige finns det 4 249 bärare av namnet som tilltalsnamn (med denna stavning). Mitt andranamn Kristina är ett namn som går i arv. Mamma heter Eva Kristina, mormor hette Magda Kristina och mormorsmor hette Emma Kristina.

Källförteckning.

Brylla, Eva (2004). *Förnamn i Sverige*. Stockholm: Liber AB

Ekman, Kerstin (2003). *Skraplotter*. Finland: Albert Bonniers Förlag

Kiviniemi, Eero (2003). Mode och smak vid val av namn, i: *Namn och språk i när och fjärran*.

Hyllningsskrift för Marianne Blomqvist den 24 september 2002. Helsingfors (Meddelanden från Institutionen för nordiska språk och nordisk litteratur vid Helsingfors universitet. B:22)

Palmerantz, Ulrika & Furstenhoff, Ulrika (2006). Jag döper dig till..., i: *Föräldrar och Barn*.

Nr 3. Mars 2006.

www.riksdagen.se (28/3 2006) (Namnlagen)

www.scb.se (28/3 2006) (Namnarkivet)

Bilaga

Institutionen för Nordiska språk
Lunds Universitet
Therése Mellby
Februari 2006

NAMNUNDERSÖKNING

Hej!

Jag heter Therése, jag läser Svenska på c-nivå vid Lunds Universitet. Jag skriver en c-uppsats om hur folk väljer namn till sina barn. Jag har därför satt ihop den här enkäten och skulle verkligen uppskatta er medverkan! Jag vill begränsa mitt urval till barn mellan 0-4 år. Jag tar också upp syskons namn, men fyll gärna i en enkät för varje barn! Svara gärna så utförligt som möjligt. Alla detaljer och historier är av intresse för mig. Om ni tex har namngett ert barn efter en äldre släkning vill jag hemska gärna att ni berättar varför. Om ni har glada eller otäcka minnen som ni förknippar med ett namn så berätta det! Hade ni ett namnförslag som skatteverket inte godkände? Berätta historien så utförligt som möjligt!

Känn er inte begränsade av enkätens utformning! Om vi behöver mer plats för att svara på en fråga så flytta bara ner följande fråga! Gör ni den i pappersform så använd baksidan.

Om ni undrar något så kan ni nå mig via e-mail: therese.mellby.975@student.lu.se

Det kan tänkas att jag skulle vilja kontakta er med någon följdfråga. Om ni är intresserade av att bli kontaktade, ge mig er e-mail adress här:

Och nu till frågorna:

1. Ditt barns namn (i officiell ordning):
2. Barnets födelseår:
3. Föräldrars yrke:
4. Barnets tilltalsnamn:
5. Berätta hur ni valde tilltalsnamn:

6. Hade ni förslag på andra tilltalsnamn som ni till slut valde bort? Om ja, varför valde ni bort dem?
7. Har ni letat efter namnförslag? Om ni svarar ja, vilka källor använde ni då?
8. Valde ni namn till barnet före eller efter det föddes?
9. Är barnet namngett efter någon? (en släkting, en filmkaraktär, en romanfigur etc?):
10. Hade barnets efternamn någon betydelse vid valet av tilltalsnamn?
11. Har barnet äldre syskon?
12. Var syskonens namn viktiga för namnvalet?
13. Vad heter syskonen?
14. Om barnet har syskon, finns det något som binder samman barnens namn (t ex alla namn börjar på samma bokstav)? Berätta!
15. Hade era egna namn betydelse när ni valde namn till barnet?
16. Vet ni vad barnets tilltalsnamn betyder?
17. Var namnets historia och betydelse viktigt?
18. Är barnets tilltalsnamn ett namn som gått i arv?
19. Om ja, hur har namnet gått i arv? (ex från mormor till mor till dotter)
20. Tycker du det är viktigt att namn går i arv?
21. Om ja, varför är det viktigt att låta namn gå i arv?
22. Är barnets tilltalsnamn ett vanligt eller ovanligt namn?
23. Är det viktigt eller oviktigt hur populärt barnets namn är?
24. Tror ni att man generellt sett vill ha ett originellt eller traditionellt namn på sitt barn?
25. Ville ni att barnets namn skulle vara internationellt gångbart?
26. Om ja, varför?
27. Vill ni att barnets namn är/ låter svenskt?
28. Om ja, varför?
29. Hur valde ni andranamn?
30. Hur valde ni tredjenamn?
31. Är något av dessa namn som har gått i arv?

32. Om ja, vilket/vilka namn?
33. Hur har det/de gått i arv?
34. Hade tilltalsnamnet någon betydelse vid val av andra och tredjenamn?
35. Hur avgjorde ni i vilken ordning barnets namn skulle komma?
36. Ville ni ge ert barn ett namn som inte skatteverket godkände?
37. Vilket namn var det?
38. På vilka grunder kunde de inte godkänna namnet?
39. Blev det en rättslig process om detta? Berätta!
40. Vilka namn ville ni absolut INTE ge ert barn?
41. Varför inte?
42. Tycker ni att det finns några trender inom namn just nu?
43. Vilka namn tror ni blir trendiga den närmaste tiden?
44. Vilka namn känns omoderna just nu?
45. Vad tycker ni om hur kändisar namnger sina barn? (Apple, Melvin, Alvar, etc)
46. Var ni inspirerade av någon känd personlighet när ni valde namn till ert barn? Berätta!
47. Är ert barn döpt? Berätta varför ni valde att döpa/inte döpa ert barn:
48. Sista frågan är öppen! Om ni vill berätta något om era barns namn som inte tas upp i mina frågor så finns det plats här:

